

*Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы -
Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University, № 4 (125)/2018, 8-14 pp.
<http://bulpolit.enu.kz/>; E-mail: vest_polit@enu.kz*

МРНТИ 11.15.67

¹Б.А.Габдулина, ²М.М.Ықылас

*Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
(E-mail: ¹gabdulina_ba@enu.kz, ²muhkit@mail.ru)*

**Қазақстан Республикасы жастарының саяси мәдениеті:
беталысы және келешегі**

«Жастар – мемлекетіміздің тірегі»
Н.Назарбаев

Аннотация. Мақалада Қазақстан Республикасындағы, яғни еліміздегі жастарға саяси білім беру, ұлттық идеологиямызды олардың санасына сіңіру, сол арқылы саяси мәдениетті қалыптастыру мен дамытудың жаңашыл тәсілдеріне өту қажеттігі айтылып, осы бағытта атқарылған жұмыстардың нәтижелілігі сауалнама қорытындыларымен салыстырыла отырып баяндалады. Және саяси мәдениетті арттырудағы Елбасымыз Н.Назарбаевтың жолдауларындағы жоспарлар, мемлекеттік ұйымдар мен түрлі жастар ұйымдарының іс-шаралары қарастырылады. Жастар ақпараттық-коммуникациялық технологияларды кеңінен қолданатындықтан, жастар ұйымдары бір реттік шараларды өткізуден бас тартып, жастардың нақты мәселелерін шешуге бағытталған жұмысты күшейтуі, бұның бәрі бұқаралық ақпарат құралдары (БАҚ) арқылы, әлеуметтік желі арқылы таратылуы керек деп тұжырымдалады. Ақпараттандыру жұмысына жастар ұйымдары баса назар аудару қажет. Зерттеу барысында сауалнамалар арқылы жүргізілген жұмыстар еліміздегі жастардың өзінің саясатқа араласу, қатысу мүмкіндіктерін жоғары бағалайтынын көрсетті, жастардың саяси белсенділігі статистикасының мәселелері қамтылды. Жастардың саяси белсенділігін қалыптастыруға ықпал ететін, отандық саясатты талдап, таразылайтын кітаптардың аздығы мен теледебат секілді саяси пікірталас алаңдарының жоқтығы да мақала тақырыбына өзек болады.

Түйін сөздер: Қазақстан жастары, мемлекеттік жастар саясаты, Елбасы жолдаулары, саяси білім беру, ұлттық идеология, саяси мәдениет.

<https://doi.org/10.32523/2616-6887/2018-125-4-8-14>

Кіріспе. Бүгінгі күні Қазақстан жастарының басым бөлігі – Тәуелсіздігімізбен құрдас. Тәуелсіз Қазақстанның болашағы да осы жастармен бірге өсіп, бірге есейіп, олардың білім деңгейіне, құндылықтарына, қоғамға бейімделе білуіне, саяси мәдениетіне тәуелді болып, дамып отырмақ. Қоғаммен бірге жастар да жетіліп, өзгеріп келеді. Мемлекетіміздің қалыптасу жолында түрлі реформалар қолға алынды. Барлығында, жастарға ерекше көңіл бөлу керектігі – басты назарда. Өйткені, жастар – халқымыздың өзге топтарына қарағанда, өзгерістерді тез сезінетін, жаңашылдықты бірден қабылдай алатын топ.

Мақаланың басты мақсаты – Жастардың қоғамның саяси өміріне араласуы, бірінші кезекте, жастардың саяси мәдениетінің сипаттамасы екенін көрсету. Өз кезегінде, саяси мәдениет елдегі саяси процестерді қабылдау мен тиісті қорытынды шығару арқылы қалыптасады. Бұл тұрғыда, еліміз жастарының қазіргі саяси мәдениетін қалыптастыру арқылы саяси белсенділікке тәрбиелеу жолдарын анықтауымыз қажет.

Ал басты жұмыс - әрбір жасқа мейлінше саяси білім беру, ұлттық идеологиямызды оның санасына сіңіру, сол арқылы саяси мәдениетті қалыптастыру. Саяси мәдениеті қалыптасқан жастан ертеңгі күннің қайраткері шығатынын тарих талай дәлелдеген...

Зерттеу әдістері: Мақаланы жазу барысында жастардың саяси мәдениетін талдауға және зерттеуге басымдылық беріледі. Осы орайда ғылыми зерттеудің салыстырмалы-сипаттау әдісі, талдау, жүйелеу, сұрыптау, сараптау және т.б. амал-тәсілдері қолданылады.

Нәтижелер мен талқылаулар:

Елімізде жастарға басты назар аударылуы керектігі, жастар саясатының белсенді дамуы - Президент Жолдауларында тұрақты айтылып келеді. «Жастардың қазақстандық қоғамның алдыңғы қатардағы күшіне айналуына, авангардтық рөлін атқаруына күш салуымыз керек»[1]. «Қазақстан-2050» стратегиясы: орныққан мемлекеттің жаңа саяси курсы» Жолдауында: «Жастар – мемлекеттің саяси курсының қозғаушы күші» ретінде анықталған. Бұған негіз де жоқ емес.

Статистикалық мәліметтер бойынша, еліміздің әрбір төртінші тұрғыны халықтың 14 пен 29 жас аралығындағы өкілі болып табылады. Сандарды сөйлетсек, 1992 жылы жастардың саны 4 089 539 адам болса, 2002 жылы – 4 101 281 адам, 2012 ж. – 4 376 178 адамға жеткен. Ал 2014 ж. – 4 293 353 адам, 2015 ж – 4 206 300 адам, 2016 ж. – 4 099 653 адам, 2017 жылы – 3 994 464 адам, яғни 2014 жылдан бері жастар саны азайып келеді [6, 5-бет]. Бұл зерттеуді қажет ететін тағы бір тақырып.

Жастар үш топқа бөлінеді: 14-18 жас – кіші, 19-23 жас – орта, 24-28 (қоса алғанда) – үлкен жастар. Ал негізінен жастық шақтың мемлекет үшін де, өзі үшін де пайдалы кезеңі - білім алудың аяқталуы және еңбек жолының басталуымен тұспа-тұс келеді. Бұл кезде азаматтың бар құқығын пайдалану (сайлауға қатысу, заңды некеге тұру, т.б.) мүмкіндігімен қатар, жас адам белгілі бір жауапкершіліктерді де өз мойнына алады.

Қазіргі жастар – халқымыздың белсенді бөлігі. Осыған орай 2013 жылдан бастап, «Қазақстан жастары» ұлттық баяндамасы даярлана бастады. Әр жылдың қорытындысына орай дайындалатын бұл ұлттық баяндамада жастар арасындағы ахуалды болжау үшін еліміздегі жастардың дамуына жүйелі талдау жасалуда, нәтижесіне орай, түрлі министрліктер мен билік органдарына нақты ұсыныстар жолданады [2].

Жастар дамуына қатысты жыл сайын қарастырылатын 7-8 тақырыптың ішінде жастардың саяси өмірге араласуы жеке қарастырылады.

Елбасы өз Жолдауларында жастарға, «жаңа ұрпаққа барлық есіктер мен барлық жолдардың ашық» екенін үнемі айтады. Ол үшін мемлекет барлық жағдайды жасауға әзір, жасап та жатыр. Бірақ, «жастардың шектен тыс жағдайын жасаудан аулақ болу керек, себебі, ойындағысының бәрі орындалған жас өзіндік белсенділігін жоғалтып, еріншекке айналуы мүмкін». Елбасы бұл жағын да ескертумен келеді [1].

Бүгінгі таңда жастардың саяси мәдениетін қалыптастыруға жаңашыл тәсілдерді енгізу қажет, кейбірін атап өтейік:

- **Кең ауқымды** ақпарат ағымын пайдаланып, жастардың ҚР мемлекеттік саясаты туралы білімге деген қызығушылықтарын арттыру;
- Жастарды қоғамдық процеске, қоғамдық басқару, өзін-өзі басқару процесіне көбірек тарту арқылы жастардың қоғамдағы процесті саяси ұғынуға қолдау көрсету;
- Мемлекеттік органдар мен жастар ұйымдарының бірлескен жобаларын көбейту;

- Қоғамдық қадағалауға, қоғамдық-саяси процестерге (мысалы, кейінгі кезде құрылған жергілікті әкімдіктердегі Қоғамдық кеңестерге) тарту;
Мамандық саласын бойынша саяси тақырыптарда пікірталас, мемлекеттік, өңірлік деңгейдегі қайраткерлермен сұхбаттар, кездесулер ұйымдастыру.

Жастардың саяси мәдениетін қалыптастыру үшін осындай кешенді шаралар қажет. Оларды жүзеге асыру уақыты да алыс емес сияқты. Өйткені, Елбасы Жолдауларында баса айтылатын жастарға қолдау көрсету шаралары енді нақты көрініске ие болмақ. 2018 жылдың 14 қарашасы күні Президент Н.Назарбаев «Жастар жылын жариялау туралы» жарлыққа қол қойды. Онда «2019 жыл Жастар жылы деп жариялансын» делінген [3].

Бұл жастар саясатына қатысты соңғы жылдары қолға алынған кешенді жұмыстың нақты жалғасы. Оның бұған дейінгі бір мысалы - 2015 жылы қабылданған «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» заң. Онда: «жастардың дамуына толыққанды рухани, мәдени білім беру, кәсіби және табиғи дамумен қатар, елдің шешім қабылдау процесіне үлес қосуы мен мүмкіндіктерін арттырудың бағыттарын күшейту керек» делінген. Яғни, мемлекет пен халық мүддесі үшін қабылданатын шешімдерге жастар да толыққанды атсалысуы керек. Бірақ, жастардың саясатқа араласуымен қатар, сол саяси ортада өзін лайықты ұстау үшін саяси мәдениетті де меңгеру қажеттігі алға шығады. Міне, осы бағытта, келер жылғы «Жастар жылының» алдында, елімізде қандай жұмыстар жасалып жатыр? Бұл мәселеде жастар пікірі қандай?

Жастар арасында жүргізілген сауалнамаға сәйкес [5, 98-бет], оған қатысқан әрбір үшінші жас Қазақстан саясатының қалыптасуына жастардың қандай да бір болмасын әсер етуін жоққа шығарған. Яғни, қазіргі жастар билікті жүзеге асыруға ықпал етіп, саясатқа әсер ете алмаймыз деген пікірде. Сонда еліміздегі мемлекеттік жастар саясатының тиімділігі қаншалықты? Бұған қатысты да жыл сайын жастардың көзқарасын анықтау үшін сауалнама жүргізіліп келеді. 2013 жылдан бері жүргізілген сауалнама нәтижесіне сәйкес, мемлекет жастарды қолдау үшін бірінші кезекте жастарды жұмыспен қамту керек, одан кейін барып жастарды баспанамен қамту керек, үшінші орында – сапалы, қолжетімді білім беру керектігі айтылатын [5, 42-бет]. Ал соңғы 2017 жылы жүргізілген сауалнама нәтижесі бойынша, жастарды қолдау үшін мемлекет баспанамен қамту керек деген жауап бірінші орынға шыққан [6, 16-бет]. Яғни, жастар жағы бұған дейін мемлекет жастарды жұмыс орнымен қамту керек деп есептесе, енді олар, мемлекет бірінші кезекте баспанамен қамтамасыз етсін деп есептейді, ал жұмыспен қамту сұрағында мемлекетке деген сенімі жоқтығын білдірген. Бұл – жастардың еліміздегі саясатқа әсер ете алмаймыз деген пікірлерінің бір көрінісі. Осылайша, жастардың саяси өмірге араласуы мен олардың саяси мәдениетін қалыптастыруға мемлекеттен өзге де ықпал ету тетігін іздеу керектігі алға шығады. Ол – бірінші кезекте жастар ұйымдары. Елімізде жастар мәселесімен айналысамыз дейтін 500-ден аса ұйым тіркелген [7]. Бірақ, оларды жастарымыз біле ме? Маңайына жастарды топтастыра алатындары бар ма ішінде?

Жалпы, жастардың саясатқа араласуы елдегі саяси жағдайға байланысты екені тарихтан белгілі. Сауалнамаға сәйкес, еліміздегі жастар өзінің саясатқа араласу, қатысу мүмкіндіктерін жоғары бағалайды (46,8%). Сауалнама қатысқандардың көпшілігі жастар саясатын үкімет пен жастар бірлесіп жүзеге асыруы тиіс деп санайды. Яғни, жастар ұйымдары арқылы. Ал осы жастар ұйымдары арасында ең танымал алғашқы үштігі - «Жас Отан» жастар қанаты, «Жасыл ел», «Болашақ» стипендиясының қауымдастығы. Иә, олар танымал, олардың жастар арасындағы беделі де жыл өте көтеріліп келеді.. бірақ, жастар ұйымдары әлі күнге дейін саяси ұйым деңгейіне жеткен жоқ. Бұл қоғамдық ұйымдар белгілі бір аумақта не белгілі бір жоғары оқу орындары деңгейінде ғана әрекет етіп келеді. Олардың қалалық, облыстық, республикалық деңгейдегі белсенділігі әлі де төмен. Бұған

қоса, түрлі жастар ұйымдарының бірлескен жұмыстары, бірлескен жобалары жоқтың қасы, яғни белгілі бір мәселені шешуде бірігуі жоқ. Жастар ұйымдары тек жастар мәселесін көтерумен, мүмкін болғанда шешумен ғана айналыспай, мүмкіндігінше жастардың саяси сауаттылығы мен белсенділігін арттыруға да күш салуы керек. Мұның бәрі жастардың саяси сауаттылығын арттыру үшін қажет. Өйткені, саяси мәдениетті тәрбиелеу – бүгінгі күннің өзекті мәселесі болып тұр. Мемлекет қоғамның ғана емес, жастардың да саяси сауатты болуына мүдделі. Ал қоғамның саяси мәдениеті азаматтардың саяси сауаттылығымен, саяси оқиғаларды, үдерістерді қандай дәрежеде бағалай білетіндігімен, саяси белсенділік деңгейімен есептеледі.

Саясатқа қызығушылық танытатын жастардың, жастар ұйымдарында қызмет ететін, қоғамдық жұмыстарға белсенді қатысатын жастардың саяси мәдениетін тәрбиелеу әлдеқайда оңай. Бірақ саясатқа бейімі жоқ жастардың саяси мәдениетін қалай қалыптастырамыз?

Алдымен жастарға қатысты мемлекеттік және салалық бағдарламаларды жүзеге асыру мәселелері бойынша жастар арасында ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізу;

Жастармен жұмыс жүргізетін мамандарды кәсіби даярлаудың түрлі формаларын енгізу;

Жастар ісімен айналысатын түрлі ұйымдардың және барлық деңгейдегі жастар саясаты бойынша кеңестердің жұмыс тиімділігін арттыру, ондағы жастар санын көбейту, жастардың маңызды мәселелерін шешуге бағытталған мақсатты жұмысты ұйымдастыру (баспанамен қамтамасыз ету, жұмыспен қамту, жас отбасыларын қолдау, т.б.)

Ең бастысы, жастар ұйымдары бір реттік шараларды өткізуден бас тартып, жастардың нақты мәселелерін шешуге бағытталған жұмысты күшейтуі тиіс. Бұның бәрі БАҚ арқылы әлеуметтік желі арқылы таратылуы керек. Өйткені, жастар ақпараттық-коммуникациялық технологияларды кеңінен қолданады. Оларды ақпараттандыру жұмысына жастар ұйымы баса назар аудару қажет. Ал әзірге жастар ұйымдары қызметінде өз қатарын жаңа мүшелермен толықтыру белсенділігі төмен, мемлекеттік әлеуметтік тапсырысқа үміттену басым. Соның салдарынан жастар мүддесін қорғау, ондай жұмыс жүргізілсе де, тиімділігі төмен. Бұл тұжырымдар да қоғамдық пікірге жүргізілген сауалнама деректерінен алынды.

Осындай кемшіліктер шешілмей тұрып, жастардың саяси мәдениеті туралы айтуға бола ма? Атқарылуы тиіс жұмыстар әлі де көп болғанымен, жыл өте біртіндеп оң өзгерістер де байқалып келеді.

2013-ші жылдан бастап жергілікті әкімдіктерде жастар ісімен айналысатын басқармалар құрыла бастады. 2015 жылы «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» заң қабылданды [3]. Сауалнама нәтижелерінде, аймақтарда ең көп және белсенді жұмыс істейтін жастар ұйымдары анықталды. Қостанай, Шығыс Қазақстан және Батыс Қазақстан облыстарындағы жастар ұйымдары белсенділік жағынан алға шықты. Жастардың саяси процестерге қызығушылығы сайлау науқаны кезінде ерекше байқалған. 2015 жылғы президенттік сайлауда жалпы дауыс бергендердің төрттен бірі – жастар жағы. Олардың 68,7%-і – сайлауға қатысуы саналы түрде болғанын айтқан [4, 101-бет].

Жастардың қоғамның саяси өміріне араласуы – бірінші кезекте, жастардың саяси мәдениетінің сипаттамасы. Өз кезегінде, саяси мәдениет елдегі саяси процестерді қабылдау мен тиісті қорытынды шығару арқылы қалыптасады. Бұл тұрғыда еліміздің қазіргі жастарының саяси мәдениеті біркелкі емес. Өйткені, елдегі жастар біртекті емес, олардың ұстанымдары жас ерекшеліктері мен тұратын мекеніне, қызметпен қамтылуына байланысты болып отыр. Ендігі мақсат – өз саяси көзқарастарын жаңа ақпараттық технологиялар арқылы таратып, жүзеге асыратын жастардың көптеп шығуына ықпал ету. Өйткені, саясат пен оның жаңалықтары туралы ақпарат алудың негізгі көздері - теледидар (89,2%), ғаламтор (60,5%), газет, радио, әлеуметтік желі болып тұр. Бұл орайда қала жастарының ел саясатына көбірек араласуына қалалардағы интернетке қолжетімділік пен оның сапасы әсер етеді. Ал ауыл жастарында ондай мүмкіндік айтарлықтай төмен. Сондықтан

заманауи байланыс құралдарын жастардың саяси мәдениетін қалыптастыруға ықпал ететін тағы бір тетік деп қарастыруымыз керек. Өйткені, жастар арасында құқықтар мен міндеттер туралы, елдегі саяси өмірге тікелей ықпал етудің мүмкін жолдары туралы ақпаратты тарату – маңызды. Осылайша, саяси белсенділікті тәрбиелеуге жол ашылады.

Қорытынды.

Ал қорытындылай айтсақ, саяси мәдениетті қалыптастыруға ең бірінші кезектегі қажетті нәрсе – саяси ғылым – елімізде баяу дамуда. Бір ғана себебін айтсақ – Қазақстанның болашақ саясаттанушылары қазақ тіліндегі оқулықтарға жарымай келеді. Саясаттану саласы бойынша қазақ тілінде білім алып жатқан студенттер әлі күнге ресейлік кітаптарға тәуелді. Қазақстанның болашақ саяси элитасы ЖОО қабырғасынан-ақ Қазақстанның емес, көрші елдің мемлекеттік құрылымын талдау арқылы білімдерін жетілдіруде. Ойланатын жағдай.

Бұдан бөлек, телеарналарда шынайы пікірталасқа мүмкіндік беретін саяси дебаттар ұйымдастырылмайды. Ондай бағдарламалар саясатқа деген көзқарасты қалыптастыратыны сөзсіз.

Осылайша жан-жақты дамыған жасты тәрбиелеу арқылы саяси мәдениетті қалыптастырамыз. Саяси санасы дамыған жастар, саяси сауатты жастар қоғамдағы саяси процестерге ықпал ете алады, мемлекетті басқаруға, басқару органдары ісіне алдымен қоғамдық көмек беруге дайын болады. Сондай-ақ, өз қызмет саласында (білім, ауыл шаруашылығы, өндіріс т.б.) мемлекеттік саясат ұстанымдарын жүзеге асыруға саналы түрде кіріседі.

Саяси сауаттылық жастардың саяси сезімдерін тәрбиелейді. Қоғамдағы саяси оқиғалар мен процестерді дұрыс қабылдауға, өз іс-әрекетінде басшылыққа алуға, қоғамға теріс саяси-идеологиялық әсерлерге берілмеуге иммунитетті қалыптастырады. Сөйтіп, жастарымыз тәуелсіз Қазақстанның саяси құндылықтарын қорғауға даяр болмақ.

Ал басты жұмыс – әрбір жасқа мейлінше саяси білім беру, ұлттық идеологиямызды оның санасына сіңіру, сол арқылы саяси мәдениетті қалыптастыру. Саяси мәдениеті қалыптасқан жастан ертеңгі күннің қайраткері шығатынын тарих талай дәлелдеген...

Әдебиет тізімі

1. Назарбаев Н.А. Қазақстандықтардың әл-ауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру // ҚР Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы [Электрон.ресурс]. – 2018. – URL: http://www.akorda.kz/kz/addresses/addresses_of_president/memleket-basshysynanazarbaevty-n-kazakstan-halkyna-zholdauy-2018-zhylygy-5-kazan (қаралған күні: 25.10.2018).
2. Жиенкүлов Д. «Қазақстан жастары 2013» ұлттық баяндамасы таныстырылды [Электрон.ресурс]. – 2014. – URL: <https://baq.kz/kk/news/zhas-darin/kazakstan-zhastari-2013-ulttik-bayandamasi-tanistirildi-44792> (қаралған күні: 25.10.2018).
3. «Әділет» ҚР нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі // «Жастар жылын жариялау туралы» ҚР Президентінің Жарлығы [Электрон.ресурс]. – 2018. – URL: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1800000718> – (қаралған күні: 15.11.2018).
4. Сәлімгерей А.А., Әбдірайымова Г.С., Абдикерова Г.О., Айдарбаев С.Ж., Булатбаева А.А., Веревкин А.В., Ибраева А.С., Лифанова Т.Ю., Мәсәлімова А.Р., Межибовская И.В., Мыңбаева А.К., Ким А.М., Насимова Г.О., Оспанов С.И., Үсеинова Г.Р., Шапинова С.А. «Қазақстан жастары – 2015» ұлттық баяндамасы // Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ. – 2015. – Б. 101.
5. Қайдарова Ә.С., Әшімханова Д.Ә., Маулитов А.Е., Зайниева Л.Ю., Мекебаева М.А., Жүсіпова А.С., Қалдыбаева О.В., Насимова Г.О., Сеңгірбай М.Ж., Тесленко А.Н. «Қазақстан жастары – 2016» ұлттық баяндамасы // «Жастар» ғылыми-зерттеу орталығы.

- 2016. – Б. 98-99.
6. «Қазақстан жастары – 2017» ұлттық баяндамасы // «Жастар» ғылыми-зерттеу орталығы. – 2017. – Б. 4.
  7. Нукенов А. «Қазақстанда 500-ден аса жастар ұйымы жұмыс істейді» [Электрон.ресурс]. – 2017. – URL: <https://kursiv.kz/news/obschestvo/2017-08/v-kazakhstan-deystvuet-500-molodezhnykh-organizaciy> (қаралған күні: 10.11.2018).
  8. «Әділет» ҚР нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі // «Қазақстан – 2020: болашаққа жол» ҚР мемлекеттік жастар саясатының 2020 жылға дейінгі тұжырымдамасы [Электрон.ресурс]. – 2013. – URL: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1300000191> (қаралған күні: 12.11.2018).
  9. «Әділет» ҚР нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі // «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» Заң [Электрон.ресурс]. – 2015. URL: – <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1500000285> (қаралған күні: 12.11.2018).

Б.А. Габдулина, М.М. Ыкылас

Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Политическая культура молодежи РК: тенденции и перспективы

Аннотация. В статье излагаются возможные пути политического образования для молодежи, национальная идеология в его сознании, отражающее, таким образом, новаторские подходы к формированию и развитию политической культуры, а также эффективность планов государственных организаций и мероприятий, изложенных в ежегодном послании Президента Н. Назарбаева. Поскольку молодежь широко использует информационно-коммуникационные технологии, делается вывод о том, что молодежные организации должны отказаться от одноразовых акций и начать работу над решением конкретных вопросов молодежи, вся эта работа должна освещаться в СМИ, распространяться через социальные сети. В ходе опроса выяснилось, что молодежь все чаще фокусируется на участии в политике, так же приводится статистика проблем молодежной политики.

Ключевые слова: Молодежь Казахстана, государственная политика молодежи, послания Президента, политическое образование, национальная идеология, политическая культура.

B.A.Gabdulina, M. M.Ykylas

L.N.Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

Political culture of youth of the Republic of Kazakhstan: trends and prospects

Abstract. The article sets out the most politicized education for every age, the national ideology in its consciousness, thereby reflecting innovative approaches to the formation and development of political culture, and the effectiveness of the plans and state organizations and activities given in the annual message of President N. Nazarbayev. Since the youth widely use information and communication technologies, it is concluded that youth organizations have to abandon one-on-one activities and start to work on youth issues, all of which should be disseminated via social media. It is important for the youth organizations to pay special attention to their work. In the course of the survey the work was done with the help of questionnaires the surveys focus on youth participation in politics, high appraisal of participation, and statistics on youth politics.

Keywords: Youth of Kazakhstan, state youth policy, President's message, political education, national ideology, political culture.

References

1. Nazarbaev N.A. Qazaqstandyqtardyn al-ayqatynyn osui: tabys pen turmys sapasyn arttyry [Growing welfare of kazakh citizens: increase in income and quality of life], QR Prezidentiniñ Qazaqstan halqyna Joldaýy [State of the Nation Address of President of the Republic of Ka-

zakhstan]. Available at: http://www.akorda.kz/kz/addresses/addresses_of_president/memleket-basshysy-nanazarbaevtyyn-kazakistan-halkyna-zholdauy-2018-zhylgy-5-kazan (accessed 25.10.2018)

2. Jienkulov D. «Qazaqstan jastary 2013» ulttyq baıandamasy tanystyryldy» [National report «Youth of Kazakhstan» - results of 2013]. Available at: <https://baq.kz/kk/news/zhas-darin/kazakistan-zhastari-2013-ulttik-bayandamasi-tanistirildi-44792> (accessed 25.10.2018)

3. «Ádilet» QR normativtik quqyqtyq aktileriniń aqparattyq-quqyqtyq júesi [Legal information system of Regulatory Legal Actsof the Republic of Kazakhstan]. Available at: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1800000718> (accessed 15.11.2018)

4. Sálimgereı A.A., Ábdıraıymova G.S., Abdıkerova G.O., Aıdarbaev S.J., Býlatbaeva A.A., Verevkin A.V., İbraeva A.S., Lıfanova T.Íy., Másálimova A.R., Mejıbovskaıa I.V., Myńbaeva A.K., Kım A.M., Nasımova G.O., Ospanov S.I., Úseınova G.R., Shapınova S.A. «Qazaqstan jastary – 2015» ulttyq baıandamasy [National report «Youth of Kazakhstan - results of 2015»]. *Ál-Farabı atyndaǵy QazUÝ [Al-Farabi KazNU]*, 101 (2015). [in Kazakh].

5. Qaidarova Á.S., Áshimhanova D.Á., Maýlitov A.E., Zamieva L.Íy., Mekebaeva M.A., Júsipova A.S., Qaldybaeva O.V., Nasımova G.O., Seńgirbaı M.J., Teslenko A.N. «Qazaqstan jastary – 2016» ulttyq baıandamasy [National report «Youth of Kazakhstan - results of 2016»], «Jastar» ǵylymı-zertteı ortalyǵy [Scientific-Research Center «Youth»], 98-99 (2016). [in Kazakh].

6. «Qazaqstan jastary – 2017» ulttyq baıandamasy [National report «Youth of Kazakhstan - results of 2017»], «Jastar» ǵylymı-zertteı ortalyǵy [Scientific-Research Center «Youth»], 4 (2017). [in Kazakh].

7. Nýkenov A. «Qazaqstanda 500-den asa jastar uıymy jumys isteıdi» [There are over 500 youth organisations works in Kazakhstan]. Available at: <https://kursiv.kz/news/obschestvo/2017-08/v-kazakhstane-deystvuet-500-molodezhnykh-organizaciy> (accessed 10.11.2018)

8. «Ádilet» QR normativtik quqyqtyq aktileriniń aqparattyq-quqyqtyq júesi [Legal information system of Regulatory Legal Actsof the Republic of Kazakhstan], «Qazaqstan – 2020: bolashaqqa job» QR memlekettik jastar saıasatynyń 2020 jylǵa deıngi tujyrymdamasy [Concept of State Youth Policy 2020 of Kazakhstan «Kazakhstan 2020: Path to the Future]. Available at: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1300000191> (accessed 12.11.2018)

9. «Ádilet» QR normativtik quqyqtyq aktileriniń aqparattyq-quqyqtyq júesi [Legal information system of Regulatory Legal Actsof the Republic of Kazakhstan], «Memlekettik jastar saıasaty týraly» Zań [Law «On State Youth Policy»]. Available at: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1500000285> (accessed 12.11.2018)

Авторлар туралы мәлімет:

Габдулина Б.А. – тарих ғылымдарының кандидаты, саясаттану кафедрасының доценті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Сәтпаев көш. 2, Астана, Қазақстан.

Ықылас М.М. – саясаттану кафедрасының магистранты, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Сәтпаев көш. 2, Астана, Қазақстан.

Gabdulina B. - Candidate of Historical, Associate Professor of the Department of Political Science, L.N.Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str., 2, Astana, Kazakhstan.

Ykylas M. M. - Master student of the Department of Political Science, L.N.Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str., 2, Astana, Kazakhstan.